

«El Lute», ni tan bo, ni tan dolent

Eleuterio Sánchez va ser una vegada «el Lute», l'home més perseguit per la guàrdia civil i la policia espanyola. Ara la seva vida ha estat portada a la pantalla, en dues pel·lícules on Imanol Arias li ha deixat el físic. Ell, però, no és més que un ciutadà normal.

Carles Singla

El Lute va ser un mite en una època en què no hi havia mites. La seva *rehabilitació* a la presó va ser molt utilitzada. Ell no es va emborratxar amb la fama i va aprofitar la presó per estudiar Dret. «El Dret m'interessa com a cultura, no com a professió», diu, i va deixar la carrera a l'últim any. Ha treballat com a advocat i ara es dedica a escriure i donar conferències. Ha escrit la seva vida, i Vicente Aranda l'ha portada a la pantalla en dos films: *El Lute, camina o revienta* i *El Lute II, mañana seré libre*.

—*¿Vostè ha tingut una vida de pel·lícula?*

—(Rialles). *¿Aquesta és la pregunta?* Bé, les coses a la vida real, a vegades són de pel·lícula, però en passen realment, i a vegades de molt grosses. El cinema, en definitiva, és una mica mentida, i aquesta és la seva grandesa i la seva misèria.

—*¿Se sent identificat amb les imatges de la pel·lícula de Vicente Aranda? ¿Quina sensació té quan veu el film?*

—Sí, en la mesura que absolutament tot el que es conta a la pel·lícula correspon a la meua vida real. Però tot i estar basat en fets reals, el cinema és una ficció. Jo m'hi identifico, i reconec tot el que passa, però a la vida real les coses transcorren en un *tempo* diferent.

—*¿Com ha estat la seva relació amb els actors i amb Imanol Arias, sobretot?*

—Amb Imanol han estat més que cordials, hi ha una identificació d'amistat plena. Identificació de persones, això ja és més difícil. Ell ha donat molt valor al personatge *Lute*, i ha posat molt interès, fins i tot exagerat, a copiar-me coses, o gestos. La manera de caminar, de mirar, de somriure. La meua dona és qui més se n'ha adonat, diu «mira, aquesta forma de caminar és teua, t'ha copiat».

—*Vicente Aranda ha dit que no vol filmar El Lute III per no parlar del que*

«No es pitjor una claveguera que una presó».

seria la rehabilitació oficial. Vostè ha sentit que aquesta rehabilitació ha estat utilitzada i se l'ha posat com a exemple.

—Sí, sóc conscient que s'ha utilitzat, i a vegades abusivament, però tampoc no li dono major importància. Estem molt obsessionats amb la paraula utilització, i jo crec que a la vida tots ens utilitzem una mica. L'important, crec jo, és no oblidar, saber que a la vida les coses van i vénen i saber què està passant, per no creure-s'ho i no caure en estupideses. Jo també he utilitzat, també he fet servir els mitjans, la gent i el sistema en pro del que jo crec que és la meua vida i com són les coses a les presons.

—*La segona part de la pel·lícula dona a entendre que vostè, al mateix temps d'adquirir formació, també perd la innocència que tenia al principi.*

—Jo entenc, junt amb Pasolini, que la innocència està feta per perdre-la i, a la segona part, Vicente Aranda va carregar una mica les tintes en aquest

sentit. Tampoc hem d'oblidar que la pel·lícula és seva, no d'*el Lute*. Per exemple, em treu llegint el *Quijote* en un moment on sembla que el Lute està aprenent a desxifrar els enigmes de la lectura, quan realment, el Lute en aquest període ja havia fet batxillerat superior i havia llegit muntanyes de llibres.

—*Vostè parla del Lute com si fos un personatge que ja va passar a la història.*

—Per a mi, *el Lute* i Eleuterio sempre han estat perfectament clars. Jo no tinc res a veure amb *el Lute*, i ho he dit moltes vegades. És una espècie de mite, d'una època en què ni *el Lute* ni els espanyols podíem parlar. A mi em van mitificar i se'm va conèixer com *el Lute*, però en realitat jo sempre he estat Eleuterio i sempre he anat de persona per la vida.

—*El Lute II comença amb la seva fuga del penal de Cadis. ¿Quin sentiment es té al moment de fugir de la presó?*

—Moltes coses, potser el que predomina és una sensació d'immensa alegria al cor. Tot és com un paradís, com despertar a la vida. Però també hi ha la por de saber que darrere qualsevol lloc hi pot haver la mort. Es viu molt al límit en aquests moments, hi ha una tensió d'infart.

—*Vostè, després de la fuga, va passar temps refugiat en una claveguera. ¿No era pitjor això que la presó?*

—No, i per una raó, jo, quan em vaig fugar, tenia cadena perpètua, i era capaç de passar-me dos o tres anys en una claveguera abans que tota la vida a la presó. Sempre hi ha l'esperança que un dia les coses s'arreglin i també et sents més lliure, si vols, pots arriscarte a pujar. Ara, les condicions de vida eren molt dures. Estava ple de rates que passaven per damunt nostre cada nit, i a vegades per sobre la cara.

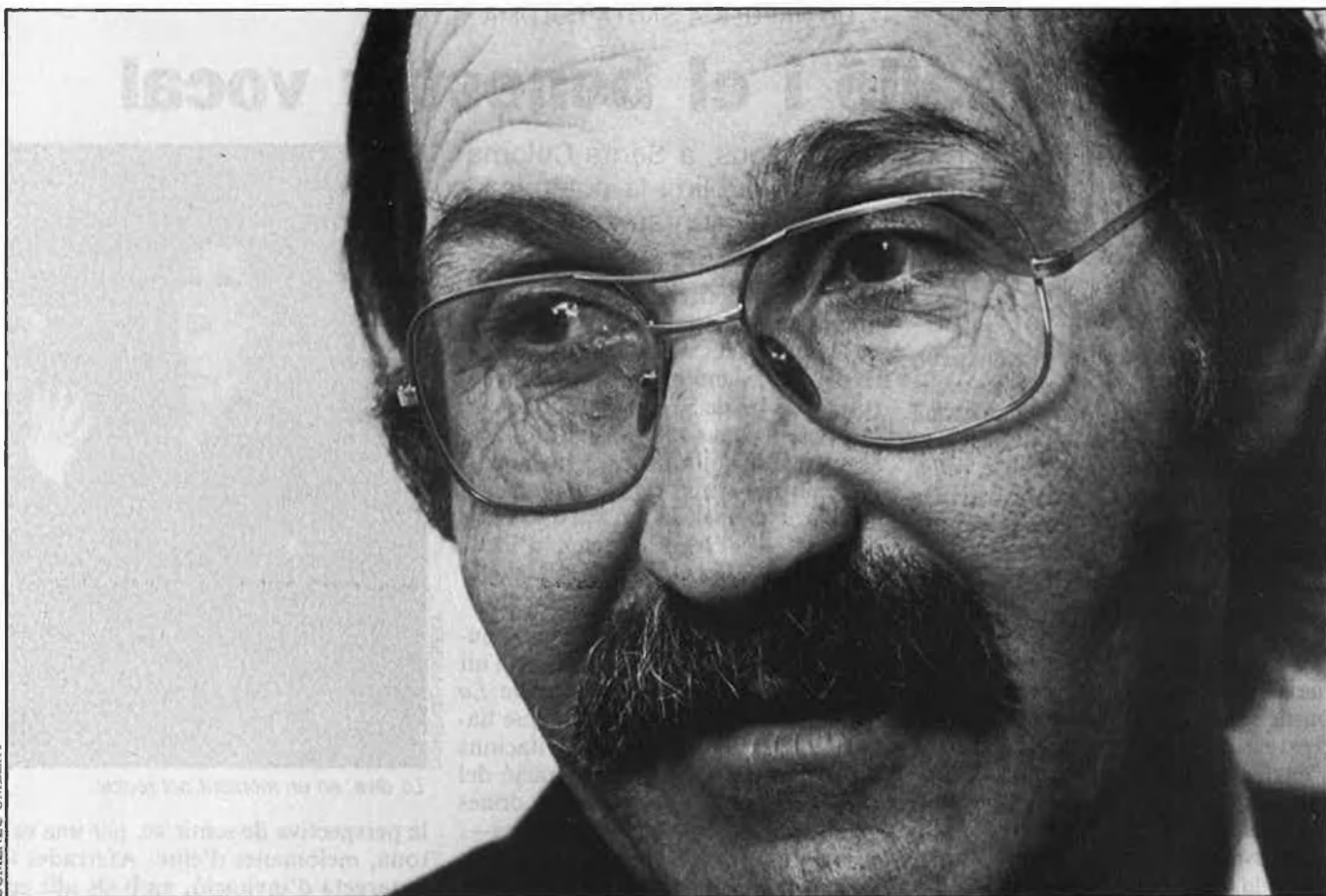
El fet és que no hi havia una altra sortida segura, tant era l'afany que tenia el sistema i la guàrdia civil per caçar-nos.

—*Hi ha una escena a la pel·lícula que conta com tres mil guàrdies civils van encerclar un poble per perseguir-lo.*

—Sí, però aquí també la realitat sobrepassa la ficció. En realitat eren sis mil, i hi ha documents que ho proven.

—*Vostè feia uns canvis d'aspecte prodigiosos quan fugia d'una banda a l'altra. ¿Com se sentia, quan es mirava al mirall?*

—No hi pensava, el que intentava sempre era no assemblar-me a l'immediat anterior. A vegades queia en coses ridícules, perquè no sabia què fer.

«Penso que el 'Nani' se l'han carregat. Vaja, penso com un ciutadà del carrer».

Com que m'havia de moure molt i el sistema sembla que havia fet de mi l'única raó d'estat, em detectaven i hi havia èpoques en què cada vuit o deu dies havia de canviar de disfressa. Havia arribat a tenir perruques, de dona, i de hippie, amb cabells llargs.

—¿Vostè no es va sentir mai de gust en el paper d'heroi?

—No, perquè m'adonava que estava sent molt utilitzat i d'una forma molt insensata i molt exagerada envers el poble. En l'etapa final el poble ja sabia de què anava el tema i en lloc d'entrar en la intoxicació que el Lute era dolent, ja començaven a dir «Olè els collons del Lute». Jo no em creia això, però en el meu interior també deia «Olè els collons del poble espanyol», que s'adonen del joc.

—A l'escena del tiroteig, a la pel·lícula, fa la impressió que per a alguns era un heroi, però uns altres li tenien molta por.

—Potser aquesta és una de les imatges menys afortunades de la pel·lícula, o pitjor executades. El mateix Aranda no n'està massa satisfet. Allò va passar així, però resulta poc versemblant. Era temut en el sentit que ells mateixos —la guàrdia civil— m'havia mitificat i sabien que era un home que no tenia res a perdre, i que no em dei-

xaria detenir per les bones. Un guàrdia civil, un policia, o qualsevol professional defensa un sou, però jo defensava la meua vida, i estava disposat a lluitar molt. Això, ho sabien i ho temien.

—¿Hi ha hagut molts moments en què vostè ha passat por?

—Moltíssims, milers... Jo sempre he tingut molta por, i potser el principi de la por és la responsabilitat. Però l'havia de superar i tirar endavant.

—¿Quines situacions van ser les pitjors en aquest sentit?

—Quan vaig estar condemnat a mort vaig tenir molta por, i una sensació d'impotència total. Estàs incomunicat, en un calabós de mala mort, esperant que vinguin a matar-te, i això és terrible. Quan estàs fugat sempre hi ha una possibilitat de sortir, però allà no n'hi ha cap. I quan em van venir a buscar, per dir-me que m'havien commutat la pena, jo pensava que m'anaven a matar. Aquest moment també va ser molt angoixós.

—Vostè va tenir un coneixement molt directe dels tractes que es rebien a les comissaries i les casernes. Ara s'està fent el judici per la desaparició d'el Nani. ¿Què pensa d'aquest cas?

—Jo penso que aquest és un procediment que ha fet servir moltes vega-

des la guàrdia civil, i la policia, la «lleide fugues», a mi em consta. I penso que el Nani se l'han carregat també, vaja, penso com pensa un ciutadà del carrer.

—¿Com li ha provat passar de mite a persona normal?

—Jo crec que m'ha salvat no haver-me cregut això del mite. Jo sempre he pogut discernir perfectament el que era del que es deia que era, i no m'ha afectat massa l'estrellato, potser una mica, però no en tinc consciència.

—¿Quina impressió li va produir la cançó que el grup Boney M li va dedicar fa uns anys, i que va tenir força èxit?

—Una mica és la anècdota, en aquest aspecte, que un grup tan conegut i popular fes una cançó sobre la meua vida. A Europa sempre hi va haver una versió d'el Lute molt diferent de la que hi havia a Espanya. Aquí, les coses es circumscriuen a bo o dolent, a Europa es tenia una imatge d'una persona que pertany a una entitat social i que es rebel·la contra un sistema, contra el seu destí, i que lluita desesperadament. Aquesta consideració, a mi m'agradava molt. Ni era tan bo com es deia, ni tan horriblement dolent com també es va arribar a dir. Ni una cosa ni l'altra, sinó diferent. □